

Na osnovu člana 5., st. (2) Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti ("Službeni glasnik BiH", br. 53/09), čl. 4, 9. i 25. Zakona o Agenciji za bankarstvo Federacije BiH ("Službene novine Federacije BiH", broj: 9/96, 27/98, 20/00, 45/00, 58/02, 13/03, 19/03, 47/06, 59/06, 48/08 i 34/12) i člana 34. Zakona o lizingu ("Službene novine Federacije BiH", broj: 85/08 i 39/09), Upravni odbor Agencije za bankarstvo Federacije BiH, na sjednici održanoj 15.05.2012. godine, donosi

ODLUKU
O MINIMALNIM STANDARDIMA AKTIVNOSTI LIZING DRUŠTAVA NA
SPREČAVANJU PRANJA NOVCA I FINANSIRANJA TERORISTIČKIH
AKTIVNOSTI

I. UVODNE ODREDBE

Član 1.

Ovom odlukom propisuje se minimum obima, oblika i sadržaja aktivnosti lizing društava za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti.

Član 2.

- (1) Lizing društva su dužna da u pisanom obliku imaju program sa politikama i procedurama za provođenje aktivnosti iz člana 1. ove odluke, odnosno za upravljanje rizikom od pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, te provođenje adekvatnih kontrolnih procedura kojima će se obezbijediti njihova primjena u praksi.
- (2) Rizik pranja novca i/ili finansiranja terorističkih aktivnosti predstavlja mogućnost da klijent zloupotrijebi lizing društvo za pranje novca ili finansiranje terorističkih aktivnosti i da poslovni odnos, transakcija ili proizvod budu posredno ili neposredno upotrijebljeni za pranje novca i/ili finansiranje terorističkih aktivnosti.
- (3) Odredbe politika i procedura lizing društva su dužna da u potpunosti provode u svom sjedištu i u organizacionim jedinicama.
- (4) Lizing društva su dužna da osiguraju visoke profesionalne standarde i integritet svih odgovornih zaposlenika u provođenju akata iz ovog člana i efikasno sprečavanje mogućnosti da kriminalni elementi zloupotrebljavaju lizing društvo, što podrazumijeva sprečavanje, otkrivanje i izvještavanje nadležnih institucija o kriminalnim aktivnostima ili prijevarama odnosno o propisanim ili sumnjivim informacijama i aktivnostima.

Član 3.

Obavezne politike iz člana 2. ove odluke su:

1. politika o prihvatljivosti klijenta,
2. politika o identifikaciji i praćenju aktivnosti klijenta i
3. politika o upravljanju rizikom od pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti.

Član 4.

- (1) Lizing društva su dužna ne samo da utvrde identitet svojih klijenata nego i da stalno prate aktivnosti koje se odvijaju nad predmetima lizinga i da provjeravaju i utvrđuju da li se aktivnosti odvijaju na normalan i očekivan način svojstven prirodi predmeta lizinga.
- (2) Princip "Upoznaj svog klijenta" treba da bude centralni element procedura za upravljanje rizikom i provođenje kontrola, ali je isti potrebno dopuniti sa redovnim internim pregledima i internom revizijom usklađenosti rada lizing društva sa propisanim standardima kojima se uređuje segment sprečavanja pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti.
- (3) Programom i Politikom o upravljanju rizikom od pranja novca i finansiranja terorizma, lizing društva su dužna da predvide, pored ostalog, izradu i dosljednu primjenu jasnih i preciznih procedura za izvještavanje odgovarajućih internih organa lizing društva kao i nadležnih institucija u skladu sa zakonom i propisima o svim zakonom propisanim i sumnjivim transakcijama klijenta.

II. POLITIKA O PRIHVATLJIVOSTI KLIJENTA

Član 5.

- (1) Politikom o prihvatljivosti klijentalizing društvo je dužno da uspostavi jasnu politiku o tome koji i kakvi klijenti su prihvatljivi za lizing društvo, kao i da propiše sveobuhvatne procedure za provođenje te politike. Ovom politikom se moraju obuhvatiti i elementi kao što su historija i reputacija klijenta, zemlja porijekla klijenta, javna ili neka druga visoka pozicija ako se radi o fizičkom licu, povezana lica, vrste i priroda poslovnih aktivnosti te ostali mogući indikatori rizika.
- (2) Posebnu pažnju lizing društva trebaju posveti provjeri geografske lokacije kreditne institucije izvora sredstava, s ciljem sprečavanja uspostave poslovnog odnosa sa kreditnom institucijom koja je registrovana u državi u kojoj ne vrši svoju djelatnost i koja nije povezana sa finansijskom grupom koja podliježe nadzoru radi otkrivanja i sprečavanja pranja novca ili finansiranja terorističkih aktivnosti.

Utvrđivanje prihvatljivosti klijenta

Član 6.

- (1) Prilikom prvog kontakta sa klijentom lizing društvo je dužno utvrditi da li je klijent prihvatljiv za lizing društvo.
- (2) Lizing društva prihvatljive klijente, u skladu sa propisima kojima se uređuje sprečavanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, dužna su klasificirati u rizične skupine, s ciljem da mjere koje će poduzimati u postupku identifikacije i praćenja klijenta budu proporcionalne identifikovanom riziku pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti.
- (3) Lizing društvo je dužno, bez odlaganja, izvjestiti nadležni organ o svim klijentima za koje utvrdi da su neprihvatljivi, navodeći pri tome razloge neprihvatljivosti.

Član 7.

- (1) Lizing društva su dužna da usvoje proceduru za procjenu rizika kojom trebaju definirati aktivnosti odgovornih zaposlenika u postupku procjene stepena rizičnosti klijenta i predmeta lizinga. Procjenom rizika moraju se obuhvatiti i rizici kao što su rizik zemlje ili geografski rizik, rizik proizvoda i poslovnog odnosa. Posebnu pažnju trebaju posvetiti elementima rizika kao što su vrijednost lizing ugovora, iznos lizing naknade, iznos akontacijske naknade, iznos učešća u ukupnoj vrijednosti predmeta lizinga, profil klijenta i postojanje adekvatnih specifičnih kontrola.
- (2) U slučaju identifikovanja drugih vrsta rizika, lizing društva procjenom trebaju obuhvatiti i te vrste rizika.
- (3) Lizing društva, u skladu sa izvršenom procjenom rizika, svoje klijente mogu svrstati u kategorije koje označavaju nizak rizik, srednji rizik i visok rizik.

Član 8.

- (1) Na osnovu procjene iz člana 7. ove odluke lizing društva su dužna da formiraju profil svojih klijenata. Ovaj profil će biti sadržan u posebnom registru profila klijenata, a kako to lizing društva sama uredi.
- (2) Utvrđeni profil klijenata lizing društva će koristiti kao dopunski indikator u praćenju poslovanja sa klijentima za utvrđivanje svakog neuobičajenog ponašanja i odstupanja od klijentovih profiliranih ponašanja i za pokretanje odgovarajućih procedura.
- (3) Lizing društva su dužna kontinuirano analizirati i pratiti ponašanje svojih klijenata, s ciljem adekvatne kategorizacije klijenta i praćenja aktivnosti klijenata na osnovu procjenjenog rizika.

III. POLITIKA O IDENTIFIKACIJI I PRAĆENJU AKTIVNOSTI KLIJENATA

Član 9.

Politika o identifikaciji i praćenju aktivnosti klijenta treba da bude glavni element principa "upoznaj svog klijenta". U smislu ove odluke klijenti lizing društva su:

1. fizička i pravna lica koja na osnovu ugovora o lizingu stiču pravo posjedovanja i korištenja predmeta lizinga;
2. fizička i pravna lica koja kupuju sredstva u vlasništvu lizing društva;
3. svako pravno i fizičko lice (dobavljač) koje na osnovu ugovora ili na drugi zakonom propisan način na davaoca lizinga prenosi pravo vlasništva nad predmetom lizinga;
4. fizička i pravna lica koja se javljaju kao posrednici u poslovima lizinga i
5. bilo koja fizička i pravna lica koja su povezana sa finansijskom transakcijom i predmetom lizinga koja lizing društvu može nanijeti rizik reputacije ili je izložiti nekom drugom riziku.

Član 10.

(1) Lizing društva su dužna definirati detaljne i sveobuhvatne procedure za identifikaciju novih klijenata i ne mogu uspostaviti poslovne odnose sa njima sve dok identitet novih klijenata nisu utvrdila na potpuno zadovoljavajući način.

(2) Lizing društva su obavezna da dokumentuju i primijene politike za identifikaciju klijenata i lica koja djeluju u njihovo ime ili za njihov račun. Dokumenti iz kojih lizing društvo utvrđuje identitet klijenata generalno trebaju biti takve prirode da ih je najteže pribaviti na nezakonit način ili falsifikovati, kao i dokumenti koji su propisani drugim odgovarajućim propisom. Posebnu pažnju lizing društva treba da posvete nerezidentnim klijentima i ne smiju da suze ili nepotpuno obave procedure za utvrđivanje identiteta u slučajevima kada novi klijent nije u mogućnosti da se predstavi na intervjuu.

(3) Postupak identifikacije se provodi na početku uspostave poslovnih odnosa. Da bi se osiguralo da su dokumenti još uvijek važeći i relevantni, lizing društva su dužna da provode i ažuriranje postojećih dokumenata. Isto tako lizing društva su dužna da provode ovakve preglede u svim slučajevima kada se obavljaju značajne transakcije, kada se pojavljuju značajne promjene u načinu na koji klijent koristi predmet lizinga i kada lizing društvo značajno mijenja standarde za dokumentovanje identiteta ili transakcija klijenta.

(4) U slučajevima kada lizing društva saznaju da nemaju dovoljno informacija o nekom postojećem klijentu dužna su da poduzmu hitne mjere da dobiju takve informacije na adekvatan način.

Član 11.

(1) Lizing društva su dužna da za identifikaciju klijenta propišu standarde o vrsti potrebne dokumentacije i vremenskom periodu za čuvanje te dokumentacije, a najmanje u skladu sa odgovarajućim propisima za čuvanje dokumenata.

(2) Lizing društva su dužna, prije zaključenja ugovora o lizingu, izvršiti verifikaciju identiteta klijenta koristeći pouzdane, nezavisne izvore dokumenata, podataka ili informacija. Lizing društva, ukoliko nisu u mogućnosti izvršiti verifikaciju klijentovog identiteta, trebaju razmotriti obustavu poslovne saradnje s klijentom i dostavljanje prijave nadležnim institucijama.

(3) Lizing društva ne mogu uspostavljati poslovni odnos sa klijentom koji insistira na njegovoj anonimnosti ili koji se predstavlja lažnim imenom. Lizing društva mogu odbiti uspostavu poslovnog odnosa sa klijentima bez obaveze davanja obrazloženja.

Član 12.

(1) Lizing društva su dužna da prije uspostave poslovnog odnosa utvrde osnovnu djelatnost klijenta. Kada to postignu dužna su da osiguraju sredstva ili instrumente, načine ili procedure da provode monitoring nad predmetom lizinga u periodu posjedovanja i korištenja od strane korisnika lizinga, te da na taj način efikasno kontrolišu i svedu na minimum rizik od pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti u svom poslovanju.

(2) Za sve klijente, lizing društva su dužna da uspostave takav sistem koji će omogućiti otkrivanje svih neuobičajenih i sumnjivih aktivnosti klijenata. Lizing društva u ispunjenju ciljeva iz ovog člana dužna su da:

1. definiraju vrste poslovnih aktivnosti klijenata koje moraju da upozore lizing društvo da postoji mogućnost da klijenti obavljaju neke neuobičajene ili sumnjive aktivnosti i

2. sačine zvaničnu sveobuhvatnu listu indikatora za prepoznavanje sumnjivih transakcija i aktivnosti klijenata za lizing društva.

Član 13.

Obim do kojeg lizing društva razvijaju praćenje ponašanja klijenata treba da bude prilagođen potrebama adekvatne osjetljivosti na rizik. Lizing društva su dužna da, u ovisnosti o identifikovanim kategorijama rizika pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, definiraju radnje i aktivnosti koje će poduzimati u postupku pojednostavljene, standardne ili pojačane procedure identifikacije i praćenja ponašanja svojih klijenata.

Standardne mjere identifikacije i praćenja

Član 14.

- (1) Standardne mjere identifikacije i praćenja primjenjuju se za klijente koji su svrstani u kategoriju srednjeg nivoa rizika. Standardne mjere identifikacije i praćenja obuhvataju utvrđivanje i verifikaciju klijentovog identiteta i stvarnog vlasnika, prikupljanje informacija o svrsi i namjeni poslovnog odnosa ili transakcije klijenta, kao i redovno praćenje njenog poslovanja, uključujući i porijeklo sredstava koja se koriste u poslovnim operacijama. Navedene mjere lizing društva moraju primijeniti na sve klijente, s tim da se, prema procijenjenom stepenu rizika, na određene klijente mogu primijeniti pojednostavljene, odnosno pojačane mjere identifikacije i praćenja.
- (2) Za fizička lica koji žele biti klijenti lizing društva, lizing društva su dužna da utvrde identitet i trebaju osigurati sljedeće informacije i dokumente:
 1. ime i prezime;
 2. datum i mjesto rođenja;
 3. jedinstveni matični broj građanina ili broj isprave za identifikaciju;
 4. adresu stanovanja;
 5. naziv i sjedište poslodavca kod kojeg je lice zaposleno;
 6. podatke o svrsi i namjeravanoj prirodi poslovnog odnosa i druge podatke po procjeni lizing društva;
 7. lični identifikacioni dokumenti (lična karta, vozačka dozvola, pasoš ili drugi identifikacioni dokument iz kojeg se neosporno i sa sigurnošću može utvrditi identitet);
 8. potvrda o mjestu boravka (CIPS prijavnicu ili drugi dokument iz kojeg se može utvrditi boravak);
 9. potvrdu i/ili uvjerenje o zaposlenju izdatu od poslodavca;
 10. dokaze o izvorima sredstava (ugovor o zakupu i sl.);
 11. faksimil potpisa klijenta i dokument na kojem je klijent deponovao svoj potpis i drugu dokumentaciju u skladu sa procjenama lizing društva;
 12. podatke i dokumente (kao i za klijenta) o opunomoćenim zastupnicima;
- (3) Lizing društva su dužna da izvrše provjeru svih informacija i podataka uvidom u originale dokumenata ili ovjerene kopije dokumenata, koje su izdali za to nadležni organi, uključivo ličnu kartu, pasoš, odnosno drugi validan identifikacioni dokument. U kontaktima lice u lice mora biti obavljena provjera klijentove fotografije na dokumentu. Svaka naknadna promjena informacija ili dokumenata iz stava (2) ovog člana mora biti provjerena i dokumentovana.

- (4) Za pravna lica koja žele biti klijenti lizing društva, lizing društva su dužna osigurati sljedeće informacije i dokumente:
1. naziv i sjedište klijenta;
 2. naziv i sjedište osnivača i stvarnih vlasnika klijenata;
 3. identifikacione podatke lica ovlaštenih za zastupanje i predstavljanje, te lica ovlaštenih za raspolaganje sredstvima na računima klijenta;
 4. identifikacione brojeve dodijeljene od poreznih i drugih organa i institucija kojima klijent, shodno posebnim zakonima, obavlja svoju djelatnosti;
 5. podatke o poslovnoj i finansijskoj sposobnosti i druge podatke po procjeni lizing društva;
 6. izvod iz odgovarajućeg registra kao dokaz o zakonskom statusu;
 7. identifikacioni dokumenti osnivača i stvarnih vlasnika ako su fizička lica, odnosno izvodi iz odgovarajućeg registra ako su pravna lica;
 8. dozvolu za rad ako je ista potrebna za djelatnost koju klijent obavlja;
 9. uvjerenja i druge dokumente od organa i institucija neophodne za obavljanje djelatnosti;
 10. finansijske izvještaje o poslovanju i drugu dokumentaciju u skladu sa procjenama lizing društva.
- (5) U svim slučajevima lizing društva su dužna da izvrše provjeru dokumenata iz stava (4) ovog člana, kao i provjeru da li klijent zaista postoji, da li je na registrovanoj adresi, da li zaista obavlja navedene poslovne aktivnosti.
- (6) Za sve originalne dokumente na osnovu kojih je izvršena verifikacija, a koji ne mogu biti ostavljeni lizing društvu, lizing društvo je dužno da traži njihove fotokopije.

Pojednostavljene mjere identifikacije i praćenja

Član 15.

- (1) Lizing društva pojednostavljene mjere identifikacije i praćenja mogu primijeniti za sljedeće klijente:
1. organ uprave;
 2. institucija sa javnim ovlaštenjima;
 3. finansijske i druge institucije koje su zakonom utvrđeni obveznici provođenja mjera sprečavanja pranja novca finansiranja terorističkih aktivnosti, sa sjedištem u Bosni i Hercegovini ili državi koja je prihvatila međunarodne standarde za sprečavanje i otkrivanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, a koji su isti ili stroži od onih koji su u primjeni u Bosni i Hercegovini;
 4. privredna društva čijim je dionicama dozvoljena trgovina na reguliranim tržištima kapitala i
 5. ostale klijente koji su svrstani u kategoriju niskog stepena rizika.
- (2) U slučajevima navedenim u stavu (1) ovog člana lizing društva su dužna, u svakom slučaju, prikupiti dovoljno informacija za utvrđivanje da li klijent ispunjava uslove za primjenu pojednostavljenih mjera identifikacije i praćenja.
- (3) Kad se pojavi sumnja da je riječ o pranju novca ili finansiranju terorističkih aktivnosti u vezi sa klijentom ili transakcijom na koju su primijenjene ove radnje i mjere, lizing društvo je dužno izvršiti dodatnu procjenu i primijeniti pojačane mjere.

Član 16.

- (1) Lizing društva u okviru pojednostavljene identifikacije i praćenja klijenata dužna su prikupiti sljedeće podatke i informacije o klijentu:
 1. naziv, adresa i sjedište pravnog lica odnosno ime, prezime i adresa fizičkog lica koje uspostavlja poslovni odnos;
 2. ime i prezime zakonskog zastupnika ili opunomoćenika koji za pravno lice uspostavlja poslovni odnos;
 3. svrha i namjena poslovnog odnosa i izvor sredstava;
 4. datum uspostavljanja poslovnog odnosa i
 5. drugo u skladu sa odgovarajućim propisima.
- (2) Lizing društvo je dužno da podatke iz stava (1) ovog člana pribavi uvidom u originale dokumenata ili ovjerene kopije dokumenata. Prikupljena dokumentacija mora biti ažurirana i tačna, te odražavati stvarno stanje.

Pojačane mjere identifikacije i praćenja klijenta

Član 17.

- (1) Pojačane mjere identifikacije i praćenja klijenta, pored standardnih, obuhvataju i dodatne mjere koje lizing društvo poduzima kad procjeni da, zbog prirode poslovnog odnosa, načina vršenja transakcije, vrste transakcija, vlasničke strukture klijenta, odnosno drugih okolnosti povezanih sa klijentom ili transakcijom - postoji ili bi mogao postojati visok stepen rizika od pranja novca ili finansiranja terorističkih aktivnosti.
- (2) Mjere pojačane identifikacije i praćenja klijenata lizing društva će primjenjivati u slučajevima kada klijent nije bio lično prisutan pri utvrđivanju i provjeri identiteta za vrijeme provođenja mjera identifikacije i praćenja i kada je klijent politički eksponirana ličnost. Pojačane mjere identifikacije i praćenja lizing društva su dužna primjenjivati i u drugim slučajevima koji po svojoj prirodi mogu predstavljati visok nivo rizika od pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti.
- (3) Lizing društva su dužna da utvrde odgovarajuće mjere za umanjenje visokog nivoa rizika u poslovanju sa ovakvim licima. Uspostava poslovnih odnosa sa klijentima visokog rizika treba biti odobrena od uprave lizing društva. Lizing društva su dužna, u ovisnosti od kriterija zbog kojeg je klijentu dodijelila visok nivo rizika, definirati koje će dodatne mjere poduzeti u postupku identifikacije i praćenja.

Uspostava poslovnog odnosa bez fizičkog prisustva klijenta

Član 18.

- (1) Lizing društva su dužna da primjenjuju efikasne procedure za identifikaciju klijenata i primjenjuju standarde za stalno praćenje klijenta koji zaključuju ugovore bez ličnog dolaska u lizing društvo. U ovakvim slučajevima lizing društva mogu primijeniti i nezavisnu provjeru klijenta angažovanjem specijalizovane firme za kontrolu i ocjenu klijenata.
- (2) Lizing društva su dužna da, pored drugih, obavezno primijene i sljedeće mjere za umanjenje rizika:
 1. ovjeravanje dostavljenih dokumenata;
 2. zahtijevanje dodatnih dokumenata koji se ne traže od ostalih klijenata;

3. nezavisno kontaktiranje klijenta od strane lizing društva;
4. zahtijevanje da se prvo plaćanje (uplata) obavi sa računa klijenta otvorenog kod neke banke;
5. provode mjere pojačanog i kontinuiranog praćenja poslovnih aktivnosti i
6. drugo u skladu sa odgovarajućim propisima.

Politički eksponirana lica

Član 19.

- (1) Lizing društva su dužna definirati adekvatne procedure zasnovane na riziku kako bi utvrdili da li je klijent, korisnik ili stvarni vlasnik, politički eksponirana ličnost.
- (2) Politički eksponirana lica su lica kojima su povjerene istaknute javne funkcije visokog ranga u zemlji i inostranstvu, uključujući članove uže porodice i bliske saradnike. Politički eksponiranim licima smatraju se i lica kojima je bila povjerena ova dužnost a nije protekao period duži od jedne godine od prestanka te dužnosti.
- (3) Lizing društva su dužna da prilikom poslovanja sa klijentima iz ovog člana, pored drugih, primijene i sljedeće mjere za umanjene rizika:
 1. poduzimaju adekvatne mjere da bi utvrdili izvor sredstava koja su uključena u poslovni odnos ili transakciju;
 2. provode mjere pojačanog i kontinuiranog praćenja poslovnih aktivnosti i
 3. drugo u skladu sa odgovarajućim propisima.
- (4) Iste mjere identifikacije i praćenja lizing društva su dužna primijeniti u slučajevima kada su osnivači, stvarni vlasnici i lica ovlaštena za zastupanje i predstavljanje pravnog lica politički eksponirana lica.

Drugi visoko rizični klijenti

Član 20.

Pojačane mjere identifikacije i praćenja klijenta lizing društva trebaju primijeniti i u drugim slučajevima visoko rizičnih klijenata, poslovnih odnosa, proizvoda ili transakcija. Lizing društva su dužna da, pored drugih, primijene i sljedeće mjere za umanjene rizika:

1. zahtijevanje dodatnih dokumenata, podataka ili informacija, na osnovu kojih lizing društvo dodatno provjerava i potvrđuje vjerodostojnosti identifikacijskih dokumenata i podataka pomoću kojih je bio utvrđen i verificiran identitet klijenta;
2. dodatno provjeravanje dobivenih podataka o klijentu u javnim i drugim dostupnim evidencijama podataka;
3. dodatna provjera podataka i informacija o klijentu kod nadležnih državnih tijela ili drugih nadležnih nadzornih institucija;
4. uspostavljanje neposrednog kontakta sa klijentom telefonski, ili posjetom ovlaštene osobe lizing u kući ili sjedištu klijenta;
5. provode mjere pojačanog i kontinuiranog praćenja poslovnih aktivnosti i
6. drugo u skladu sa odgovarajućim propisima.

Identifikacija putem trećih lica

Član 21.

- (1) Lizing društvo može prilikom uspostavljanja poslovnog odnosa pod uslovom koji propisuje zakon, utvrđivanje i provjeru identiteta klijenta, utvrđivanje identiteta stvarnog vlasnika klijenta i prikupljanje podataka o namjeni i predviđenoj prirodi poslovnog odnosa osloniti se na treće lice, pri čemu mora prethodno provjeriti ispunjava li, treće lice koje obavlja identifikaciju i verifikaciju klijentovog identiteta, sve uslove, propisane zakonom i podzakonskim aktima. Bez obzira na angažman trećeg lica krajnja odgovornost o poznavanju klijenta leži na lizing društvu.
- (2) Svi relevantni identifikacioni podaci i dokumentacija koji se odnose na klijentov identitet treće lice odmah, po zahtjevu, mora predati lizing društvu. Takve informacije i dokumentacija moraju biti dostupne za kontrolu i od strane supervizora Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine i drugih ovlaštenih lica i organa u skladu sa zakonom.

Princip "Upoznaj svog klijenta"

Član 22.

U svakodnevnom poslovanju i odnosima sa klijentima, lizing društva moraju saznati i upoznati klijentove aktivnosti, sistematski razumjeti njihovo poslovanje, upoznati finansijske i platežne navike, bitne informacije i dokumentaciju o klijentovim poslovnim vezama i novčanim tokovima, vrste poslovnih odnosa koje klijenti imaju i upoznati njihove poslovne kontakte, njihove domaće i međunarodne tržišne prakse, itd. Lizing društva su naročito dužna da:

1. u slučaju pravnih lica upoznaju vlasničku strukturu, ovlaštene izvršne donosiocce odluka i sve one koji su pravovaljano ovlašteni da djeluju u njihovo ime, te da prikupe sveobuhvatne informacije i dokumentaciju o strukturi, upravi, kontroli i udjelima i stvarnom vlasništvu u pravnim licima;
2. obavežu svoje klijente da im unaprijed i na vrijeme dostavljaju informacije i dokumentaciju o očekivanim i namjeravanim promjenama oblika i obavljanja svojih poslovnih aktivnosti i
3. posebnu pažnju posvete dobro poznatim klijentima i javnim ličnostima i osiguraju da njihovo eventualno nezakonito ili sumnjivo poslovanje ne ugrozi reputaciju lizing društva.

Praćenje s ciljem sprečavanja finansiranja terorističkih aktivnosti

Član 23.

Lizing društva su dužna da prate aktivnosti klijenata i da informišu nadležne institucije o klijentima za koje sumnjaju ili imaju dokaze da podržavaju terorizam. Najveću pažnju lizing društva treba da posvete:

1. provjerama u obimu koji je to moguć da li se predmeti lizinga koriste u podržavanje terorističkih aktivnosti;

2. praćenju lista lica koja su osumnjičena za finansiranje terorističkih aktivnosti ili su povezana s tim, koje kreiraju relevantne međunarodne i domaće institucije i
3. razvoju sistema izvještavanja nadležnih institucija o uočenim sumnjivim aktivnostima klijenata.

Tehnička podrška

Član 24.

- (1) Lizing društva dužna su uspostaviti adekvatne i odgovarajuće informacione sisteme za podršku politikama i procedurama za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti.
- (2) Informacioni sistemi trebaju omogućiti i olakšati praćenje transakcija i aktivnosti klijenata i upoređivanje s njihovim profilima; osigurati da je evidencija o transakcijama dostupna u formatu koji omogućava nadzor i praćenje po pitanju sprečavanja pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti; pružiti podršku lizing društvima u identifikaciji politički eksponiranih ličnosti i identifikaciji lica i organizacija koja se nalaze na međunarodnim sankcijskim listama, te da pomažu lizing društvima i njihovim zaposlenicima da uoče i nadležnim institucijama prijave transakcije sa sumnjivim obilježjima.
- (3) Informacioni sistemi lizing društva trebaju osigurati postojanje analitičkih evidencija koje će minimalno sadržavati informacije o nalogodavcu transakcije, datumu izvršenja transakcije, opisu i vrsti transakcije, te iznosu i valuti transakcije.

IV. POLITIKA O UPRAVLJANJU RIZIKOM OD PRANJA NOVCA I FINANSIRANJA TERORISTIČKIH AKTIVNOSTI

Odgovornost organa lizing društva i izvještavanje

Član 25.

- (1) Ovom politikom lizing društva su dužna definirati opredijeljenost organa lizing društva ka visokom nivou korporativnog upravljanja u svojim lizing društvima. Ova opredijeljenost promoviše visok nivo usklađenosti sa međunarodnim standardima, kao i nacionalnim zakonskim i podzakonskim propisima i neophodna je za postizanje i održavanje usklađenosti njihovog poslovanja sa propisanim standardima sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma. Ovo podrazumijeva da organi lizing društva promovišu integritet lica imenovanog za koordinaciju aktivnosti na sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma i uopće visok nivo standarda korporativnog upravljanja u komunikaciji sa službenicima lizing društva i korporativnim akterima, a sve u cilju kvalitetnog upravljanja rizicima koji mogu proizaći iz pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti.
- (2) Nadzorni odbori lizing društava su odgovorni za donošenje efikasnog Programa, te da osiguraju da se u lizing društvima provode adekvatne kontrolne procedure kojima će se

osigurati da se program, politike i procedure, kao njegov sastavni dio, u potpunosti provode u praksi.

- (3) Procedure lizing društava treba da budu efikasne i da obuhvaćaju redovne postupke za odgovarajući i uspješan nadzor od strane uprave, sisteme internih kontrola, internu reviziju, podjelu dužnosti, obuku odgovarajućih zaposlenika i ostale segmente koji su u uskoj vezi sa ovom oblasti.
- (4) Za provođenje politika i procedura lizing društva Programom lizing društava moraju biti jasno definirane odgovornosti i podijeljene na odgovarajuće nosioce tj. na odgovarajuće organizacione dijelove ili funkcije, upravu, ostalo rukovodstvo i drugo osoblje lizing društava.

Član 26.

- (1) Linije za izvještavanje o zakonom propisanim, neobičnim, neuobičajenim i sumnjivim transakcijama klijenata moraju biti jasno definirane u pisanom obliku. Ovo izvještavanje u praksi mora biti redovno, efikasno i dostupno svim dijelovima lizing društva i licima i potpuno u skladu sa interno propisanim izvještajnim politikama i procedurama.
- (2) Lizing društva su dužna da u potpunosti izvršavaju svoje izvještajne obaveze prema zakonom propisanim institucijama.

Član 27.

Lizing društva su dužna da čuvaju dokumentaciju o svim transakcijama obavljenim od strane klijenata i u odnosima sa klijentima, po vrsti, na način i na rok kako je to propisano odgovarajućim zakonom.

Imenovanje lica za koordinaciju aktivnosti

Član 28.

- (1) Nadzorni odbori lizing društava su dužni da osiguraju da se u lizing društvima na rukovodnom nivou imenuje lice koje će imati odgovornost za koordiniranje svih aktivnosti lizing društva u praćenju usklađenosti lizing društava sa svim zakonskim i drugim propisanim zahtjevima koji su predmet ove odluke i efikasno provođenje Programa.
- (2) Koordinator za usklađivanje lizing društva sa propisanim zahtjevima za aktivnosti protiv pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti treba da:
 1. ima direktnu i neposrednu vezu sa nadzornim odborom i upravom lizing društva;
 2. ima jednog ili više zamjenika;
 3. je odgovoran da osigura uredno funkcionisanje izvještajne funkcije prema nadležnim institucijama, propisane zakonom i drugim propisima, o svim transakcijama preko propisanog iznosa, svim povezanim i sumnjivim transakcijama;

4. ima odgovarajuće kvalifikacije, znanja, iskustva i dobru radnu i moralnu reputaciju;
5. ima odgovarajuća potrebna sredstva za obavljanje svoje funkcije,
6. ima svakodnevni potpuni pristup sistemu praćenja klijenata;
7. svakodnevno prima izvještaje o sumnjivim aktivnostima klijenata;
8. ima ovlaštenja da izda nalog zaposlenicima za provođenje procedura iz zakona, propisa i Programa i o tome izvršiti upravu i nadzorni odbor lizing društva;
9. može da prati domaće i procedure u odnosima sa inostranstvom radi provjere potencijalnih sumnji;
10. poduzima korake za unapređenje svojih znanja i sposobnosti i znanja i sposobnosti zaposlenika koji su njemu podređeni i ostalih relevantnih zaposlenika lizing društva;
11. najmanje polugodišnje podnosi izvještaj nadzornom odboru i upravi lizing društva o postupanju lizing društva i njenoj usklađenosti sa zahtjevima za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma kao i aktivnostima koje su poduzete protiv otkrivenih sumnjivih klijenata;
12. najmanje godišnje izvrši procjenu adekvatnosti postojećeg programa, politika i procedura i nadzornom odboru daje prijedloge za njihovo ažuriranje ili unapređenje;
13. pruža punu potrebnu podršku u aktivnostima koje provodi interna revizija lizing društva;
14. u svoje procedure uključi i elemente za internu istragu o odgovornosti zaposlenika lizing društva koje je zanemario svoje dužnosti u ovoj oblasti.

Interna i vanjska revizija

Član 29.

- (1) Uprava lizing društva dužna je na osnovu smjernica nadzornog odbora uspostaviti sistem interne kontrole, koji će osigurati efikasnu zaštitu lizing društva od zloupotrebe u svrhu pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti.
- (2) Sistemi internih kontrola treba da osiguraju da se program, politike i procedure u potpunosti provode u praksi, omoguće pravovremeno ažuriranje promjena u regulativi, te osiguraju tačnost i pouzdanost knjigovodstvenih evidencija. Interne kontrole trebaju biti fokusirane na ispunjenje regulatornih zahtjeva, omogućiti redovan pregled procesa upravljanja i procjene rizika, dati pojačan fokus na poslovne aktivnosti lizing društva koje su više izložene riziku pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti.

Član 30.

- (1) Interne revizije lizing društava su dužne da provode redovnu procjenu i osiguraju da se program, njegove politike i procedure za sprečavanje aktivnosti pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, odnosno politike i procedure "upoznaj svog klijenta" u potpunosti provode i budu usklađene sa svim zahtjevima zakona i drugih propisa.

- (2) Usklađenost poslovanja lizing društava sa zahtjevima zakona i propisa treba da bude predmet nezavisne procjene od strane funkcije interne revizije u lizing društvima, što uključuje procjenu adekvatnosti politika i procedura lizing društava sa stanovišta zakonskih zahtjeva i drugih propisa. Obavezu funkcija interne revizije u lizing društvima čine i stalno praćenje da li i kako odgovarajuće osoblje lizing društava obavlja i provodi zahtjeve programa, politika i procedura i to putem testiranja usklađenosti u slučajevima adekvatno izabranih uzoraka klijenata i transakcija kao i korektnosti izvještavanja o neobičnim, neuobičajenim, sumnjivim i transakcijama koje su propisane zakonom i drugim propisima.

Član 31.

Funkcija interne revizije u lizing društvima treba da predstavlja potpuno nezavisnu procjenu upravljanja rizikom i funkcioniranja sistema internih kontrola u lizing društvima. Interna revizija je dužna da o svojim nalazima i ocjenama, najmanje godišnje, izvještavati nadzorni odbor lizing društva. Ovi izvještaji treba da obuhvaćaju nalaze i ocjene efikasnosti lizing društva po svim pitanjima propisanim zakonom i propisima, programom, politikama i procedurama lizing društva kojim su regulisane obaveze lizing društava za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti. Jedno od bitnih poglavlja u ovim izvještajima treba da bude i ocjena o adekvatnosti obuke zaposlenika lizing društva u ovoj oblasti i primjena procedura za procjenu rizika.

Član 32.

Nadzorni odbor lizing društva je dužan da osigura da je interna revizija lizing društva stručno i tehnički osposobljena naročito kadrovima koji su veoma dobro upoznati sa programom, politikama i procedurama kao i da posjeduju visoke moralne i stručne sposobnosti naročito u oblasti "upoznaj svog klijenta". Pored ostalog osoblje interne revizije u lizing društvima mora biti izuzetno proaktivno kada se radi o praćenju aktivnosti koje su lizing društva dužna poduzeti na osnovu nalaza i ocjena interne revizije, eksterne revizije i institucija koje provode zakon.

Član 33.

U postupku obavljanja nezavisne vanjske revizije njihovih finansijskih izvještaja lizing društva su dužna da sa nezavisnim vanjskim revizorskim firmama ugovore i obavljanje revizije i ocjene provođenja zakonskih i propisanih obaveza lizing društava, provođenja programa, politika, procedura, sistema internih kontrola i funkcionisanja interne revizije lizing društava i ocjene da li je lizing društvo uskladilo svoje poslovanje sa zahtjevima za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, uz obavezno korištenje tehnike testiranja.

Obuka zaposlenika lizing društava

Član 34.

- (1) Lizing društva su dužna da osiguraju redovno stručno obrazovanje, osposobljavanje i usavršavanje zaposlenih koji obavljaju poslove na sprečavanju i otkrivanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti. Sadržaj ove obuke mora da obuhvati najmanje sljedeće teme iz oblasti koja je predmet ove odluke:
 1. zakonske obaveze lizing društva i obaveze iz drugih propisa;
 2. program, politike i procedure lizing društva;
 3. detaljne elemente principa "upoznaj svog klijenta";
 4. opasnosti od pranja novca i rizici za lizing društvo i lične odgovornosti zaposlenika;
 5. mogućnosti i slabosti finansijskih institucija u sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma;
 6. odgovornosti i ovlaštenja koordinatora za usklađenost lizing društva;
 7. sistem internih kontrola;
 8. sistem interne revizije i
 9. druge teme značajne za segment sprečavanja pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti
- (2) Periodičnost i teme obuke iz stava (1) ovog člana lizing društva treba da prilagode realnim potrebama svojih određenih organizacionih dijelova, funkcija i/ili zaposlenika, ali radi pravovremenog usklađivanja sa novim zahtjevima i upoznavanja sa novim pojavama, kao i održavanja već stečenog znanja i iskustava svojih zaposlenika lizing društva su dužna da uspostave program redovnih vidova obuke.
- (3) U odlučivanju o potrebama, vrsti i obimu obuke iz stava (2) ovog člana lizing društva su dužna da prilagode fokus obuke zavisno od toga da li se radi o novom zaposleniku koji ima direktni kontakt sa klijentima, zaposlenicima koji rade sa novim klijentima, zaposlenicima koji kontrolišu da li je rad lizing društva usklađen za zahtjevima zakona i drugih propisa, ostalom rukovodstvu, upravi i/ili nadzornom odboru, itd. Putem programa obuke lizing društva su dužna da osiguraju da sve relevantno osoblje u potpunosti razumije važnost i potrebe za što uspješnijim provođenjem principa "upoznaj svog klijenta", da su zaposlenici informisani o novim razvojjima, uključujući i informacije o trenutnim tehnikama, metodama i trendovima pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti i da su jasno objašnjeni svi aspekti propisa kojim se uređuje sprečavanje pranja novca i finansiranje terorističkih aktivnosti i obaveza i posebno zahtjeva koji se tiču praćenja aktivnosti klijenta i izvještavanja o sumnjivim transakcijama.

Član 35.

Da bi povećali stručne sposobnosti i efikasnost svog zaposlenika, lizing društva su dužna da izrade sveobuhvatan priručnik kojim će biti obuhvaćeni: propisi kojim se uređuje sprečavanje pranja novca i finansiranje terorističkih aktivnosti, Zakon o leasingu, Program lizing društva sa svim politikama i procedurama, pravila za ponašanje zaposlenika, metodi otkrivanja nezakonitih i sumnjivih aktivnosti, odgovornosti i ovlaštenja koordinatora za usklađenost, opisi nekih upečatljivih primjera zloupotreba, program za obuku zaposlenika i Prilog uz ovu odluku.

V . ZAVRŠNE ODREDBE

Član 36.

Lizing društva su dužna da usklade svoje interne akte sa ovom odlukom u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ove odluke.

Član 37.

Danom stupanja na snagu ove odluke prestaje važiti Odluka o minimalnim standardima aktivnosti lizing društava na sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti ("Službene novine Federacije BiH", broj: 46/09).

Član 38.

Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH"

Broj: U.O.-40-13/12

**PREDSJEDNIK
UPRAVNOG ODBORA**

Sarajevo, 15.05.2012. godine

Mr.sc. Haris Ihtijarević, dipl. ecc., s.r.

PRILOG
UZ ODLUKU O MINIMALNIM STANDARDIMA AKTIVNOSTI LIZING
DRUŠTAVA NA SPREČAVANJU PRANJA NOVCA I FINANSIRANJA
TERORIZMA

LISTA
INDIKATORA ZA PREPOZNAVANJE SUMNJIVIH TRANSAKCIJA

U ovom prilogu Odluke, kao dodatak, daje se pregled indikatora za prepoznavanje sumnjivih transakcija, i to:

1. Lice odbija da se identifikuje ili kada sazna da treba da se identifikuje prekida dalju saradnju;
2. Klijent predaje zahtjev za odobrenje lizinga koji sadrži nepotpune ili netačne podatke sa očiglednom namjerom da prikrije osnovne informacije u vezi sa identitetom ili poslovnom aktivnošću.
3. Klijent predaje zahtjev za lizing koji se ne čini opravdanim u smislu namjene opreme ili u odnosu na poslovnu aktivnost klijenta (na primjer očigledna disproporcija između veličine investicije i vrste posla primaoca lizinga ili slučaj kada oprema koja se uzima po ugovoru o lizingu po svom tipu nije primjerena poslovnoj aktivnosti klijenta ili poslovnoj aktivnosti kojom klijent namjerava da se bavi).
4. Isporučilac predmeta lizinga nije ni proizvođač niti poznat kao ovlašteni prodavac opreme ili robe koja je predmet lizinga, a posebno ako je isporučilac iz offshore destinacije ili iz države u kojoj se ne primjenjuju standardi u oblasti sprečavanja pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti.
5. Poslovi lizinga za koje treća strana pruža garanciju (jemstvo, hipoteka, zalog i sl.) kada nije jasna veza između korisnika lizinga i lica koje nudi garanciju, niti razlozi zbog kojih se nudi garancija korisniku lizinga.
6. Poslovi lizinga u kojima postoji odredba o reotkupu predmeta lizinga od strane isporučioaca, a koju isporučilac spontano nudi po netržišnim uslovima, posebno kada isporučilac predmeta lizinga nije od ranije poznat tom lizing društvu.
7. Klijent bez očiglednog razloga često vrši plaćanja iz druge podružnice/sa drugog računa od onog koji je naveden u originalu ugovora.
8. Klijent podnosi zahtjev za odobravanje lizinga na bazi garancije koju je izdala ili za koju je obezbjedila pokriće banka sumnjivog boniteta, banka iz offshore zemlje ili banka iz države preko koje se obavlja nedozvoljeni promet narkoticima ili banka iz države u kojoj se ne sprovode propisi za sprečavanje pranja novca.
9. Klijent bez valjanih razloga nudi veće učešće u lizing poslu iako davalac lizinga to izričito ne zahtjeva.
10. Klijent potpisuje ugovor o lizingu u pratnji lica koje očigledno nadzire ponašanje klijenta ili insistira da se posao brzo obavi.
11. Klijent je novoosnovano, brzorastuće privredno društvo sa niskim osnivačkim kapitalom.
12. Klijent nije u mogućnosti ispunjavati ugovorene obaveze i zbog čega, za njega, uplate po ugovoru obavlja neko drugo pravno ili fizičko lice.

13. Klijent uz zahtjev za finansiranje dostavlja ponudu davaoca lizinga u kojoj se predmet finansiranja lizinga nudi po cijeni koja značajno odstupa od realne tržišne vrijednosti.
14. Transakcije za koje se vlasnici i direktori pravnih lica, ili lice za čiji račun se transakcija obavlja nikad ne pojavljuju lično, čak ni za potpisivanje ugovora o lizingu već to, umjesto njih, obavljaju druga lica sa posebnim (ad hoc) punomoćima, a sve uz opravdanja koja nije moguće provjeriti (bolest, razne obaveze i dr.) ili daju ovlaštenja trećim licima da bi izbjegli direktan kontakt sa službenicima lizing društva.
15. Klijent se bez opravdanog razloga obraća lizing društvima ili njihovim podružnicama koje su udaljene od sjedišta firme klijenta.
16. Klijenti koji realizuju posao lizinga uplatama gotovog novca prije nego transakcijama preko računa koje ima otvorene u banci.
17. Klijent otplaćuje dug po ugovoru o lizingu sredstvima koja se transferišu iz inostranstva sa računa banaka koje se nalaze u onim zemljama u kojima se ne primjenjuju standardi u oblasti sprečavanja pranja novca ili iz zemalja u kojima su na snazi strogi propisi o povjerljivosti i tajnosti bankarskih i poslovnih podataka.
18. Klijent polaže velike iznose gotovog novca kao učešće za dobijanje lizinga, a potom neočekivano otplaćuje preostali dug prije roka otplate, posebno ako je otplata ubrzo nakon potpisivanja ugovora.
19. Klijent je državljanin zemlje u kojoj se ne primjenjuju propisi iz oblasti sprečavanja pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, ili se nalazi na Konsolidiranoj listi Odbora Vijeća sigurnosti prema Rezoluciji 1267 (1999). Konsolidovana lista dostupna je na internet adresi: <http://www.un.org/Docs/sc/committees/1267/1267ListEng.htm>.